

Herinneringen aan mijn vader.

Natuurlijk bewaar ik heel veel herinneringen aan mijn vader. We deelden als vader en zoon, vanaf het moment dat ik ter wereld kwam tot ik op mijn achttiende het huis verliet, onder hetzelfde dak van een niet al te ruim bemeten huis, ons dagelijks leven. Zoals bij de meeste relaties tussen ouder en kind het geval zal zijn, waren er tussen ons fijne dingen en minder prettige dingen. Maar het zijn juist de heel gewone, alledaagse gebeurtenissen, die eigenlijk geen van beide waren, die me het meest zijn bijgebleven.

Bijvoorbeeld deze.

Toen we in Shukugawa woonden (in Nishinomiya, in de prefectuur Hyogo), gingen we een keer naar het strand om een kat achter te laten. Het was geen kitten, maar een al volwassen vrouwtjeskat. Ik herinner me niet waarom deze volwassen kat weg moest. We woonden in een eengezinswoning met een tuin, met genoeg ruimte voor een kat. Misschien was het een aangewaaide zwervkat die zwanger bleek en zagen mijn ouders het gedoe met die kleintjes niet zitten. Mijn geheugen laat me hier in de steek. Hoe dan ook, in die tijd was het achterlaten van

een kat iets heel normaal en niet iets waarvoor je werd nagewezen. In die tijd dacht niemand eraan om een kat te laten steriliseren. Ik denk dat ik toen net op de lagere school zat. Het zal rond het midden van de jaren vijftig zijn geweest. Vlak bij ons huis stonden nog de ruïnes van een bankgebouw dat in de oorlog was gebombardeerd door het Amerikaanse leger. De littekens van de oorlog waren nog zichtbaar.

Op een middag in de zomer gingen mijn vader en ik de kat achterlaten. Ik zat bij mijn vader achter op de fiets en hield een doos met de kat erin vast. We reden langs de rivier de Shukugawa naar het strand bij Koroën, we zetten in een strook bos de doos met de kat erin neer en keerden zonder op of om te kijken meteen terug naar huis. Het strand was zo'n twee kilometer van ons huis vandaan. In die tijd was de zee nog niet ingedijkt en het strand van Koroën was een levendige badplaats. De zee was er schoon en in de zomervakantie ging ik er met mijn vriendjes bijna dagelijks zwemmen.

Ouders maakten er in die tijd blijkbaar geen punt van dat hun kinderen in zee gingen zwemmen als ze daar zin in hadden. Wij gingen natuurlijk zo vaak zwemmen als we wilden. De Shukugawa zat vol vis. Ik heb er ooit een prachtige paling gevangen.

Dus mijn vader en ik lieten de kat achter op het strand van Koroën, zeiden hem gedag en gingen op de fiets terug naar huis. We stapten af en zeiden iets tegen elkaar

in de trant van ‘Toch wel zielig, maar ja, niets aan te doen’ terwijl we de voordeur openschoven. Daar stond de kat die we zonet hadden achtergelaten, met haar staart omhoog, en begroette ons met een vriendelijk ‘miauw’. Ze had ons op weg naar huis ingehaald. Ik snapte niet hoe ze het had klaargespeeld zo snel terug te keren. Want wij waren rechtstreeks naar huis teruggefietst. Mijn vader begreep er ook niets van. We waren allebei een tijdje sprakeloos.

Ik herinner me de stomverbaasde blik van mijn vader op dat moment nog goed. Maar geleidelijk veranderde zijn stomverbaasde blik in een uitdrukking van bewondering en ten slotte brak ook een soort opluchting door. De kat bleef uiteindelijk gewoon onze kat. Ze had zo haar best gedaan om bij ons terug te komen dat we haar wel moesten houden.

Wij hadden thuis altijd katten. En we zorgden goed voor ze. Katten waren altijd mijn dierbare vrienden. Omdat ik geen broertjes of zusjes had, waren boeken en katten mijn belangrijkste maatjes. Ik hield ervan om met een kat op de veranda in de zon te liggen stoven. Hoe kan het dan dat we besloten een kat achter te laten op het strand? Waarom had ik me daar niet tegen verzet? Dat is me – samen met het feit dat de kat sneller thuis was dan wij – nog altijd een raadsel.

Nog een herinnering aan mijn vader. (Die trouwens Chiaki Murakami heet.)

Elke ochtend voor het ontbijt reciteerde hij met zijn ogen dicht, gezeten voor het boeddhistische huisaltaar, een hele tijd vol toewijding soetra's. Eigenlijk was het geen boeddhistisch huisaltaar. Het was een kleine glazen koker met een prachtige, fijn uitgesneden bodhisattva erin. Ik heb geen idee waar hij is gebleven. Na het overlijden van mijn vader heb ik deze bodhisattva nooit meer gezien. Hij was opeens verdwenen. Hij bestaat nu alleen nog in mijn herinnering. Waarom reciteerde mijn vader elke dag zijn soetra's, en niet voor een gewoon boeddhistisch huisaltaar, maar voor deze kleine glazen koker? Ook dit is een van de dingen die ik niet weet.

In ieder geval was het voor mijn vader een belangrijke gewoonte die het begin van de dag markeerde. Voor zover ik weet heeft mijn vader deze 'plicht' (zo noemde hij het zelf) geen dag verzaakt en niemand kon hem van dit dagelijkse ritueel afhouden. Om hem hing zo'n ernstige sfeer dat je het wel uit je hoofd liet hem zomaar aan te spreken. Een cliché als 'dagelijkse gewoonte' deed geen recht aan zijn – naar mijn mening – ongewoon sterke concentratie.

Als kind heb ik hem een keer gevraagd voor wie hij soetra's reciteerde. Voor de mensen die in de oorlog zijn overleden, zei hij. Voor zijn soldatenmaatjes die waren gestorven en voor de Chinezen, hun toenmalige vijand. Daar liet hij het bij, en ik vroeg niet verder. Ik denk dat

iets – iets wat in de lucht hing – me ervan weerhield verder te vragen. Toch heb ik niet de indruk dat mijn vader het uit de weg ging. Als ik ernaar had gevraagd, was hij vast bereid geweest me iets uit te leggen. Maar ik vroeg niets. Waarschijnlijk was het eerder zo dat iets in mijzelf me ervan weerhield.

Ik moet iets uitleggen over mijn vaders achtergrond. Zijn vader – mijn grootvader – was Benshiki Murakami. Hij was de zoon van een boerenfamilie in de prefectuur Aichi, maar hij werd – zoals vaker gebeurde met andere zoons dan de oudste – naar een tempel in de buurt gestuurd om boeddhistisch priester te worden. Het schijnt dat hij een behoorlijk begaafd kind was. Nadat hij in allerlei tempels zijn boeddhistische training had opgedaan als jonge monnik en als novice, kreeg hij ten slotte een benoeming tot abt bij de Anyoji-tempel in Kyoto. Aangezien de Anyoji-tempel een vrij grote tempel was waar vier- tot vijfhonderd parochiale families bij waren aangesloten, kun je gerust van een behoorlijke carrière spreken.

Omdat ik in de regio Osaka-Kobe opgroeide, was er niet veel gelegenheid deze tempel in Kyoto – het ouderlijk huis van mijn vader – te bezoeken. Aangezien mijn grootvader overleed toen ik nog jong was, heb ik nauwelijks heldere herinneringen aan hem. Het schijnt dat hij een nogal vrije en ruimdenkende figuur was, die een

